

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2009/17006 ART-MA-CO
Arkivkode:
361.20

Dato:
06.01.2010

Tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO) 2010

DNs vurdering:

- **DN mener det er kritikkverdig at TFO-ordningen videreføres ihht eksisterende praksis og at det foreslås utvidelser av de forhåndsdefinerte områdene, siden den pågående evalueringen av ordningen ikke er fullført.**
- **DNs prinsipielle holdning er at TFO-arealet ikke bør utvides med nye blokker så lenge evalueringen av ordningen ikke er ferdigstilt.**
- **Særlig verdifulle områder, områder med særskilte miljøutfordringer, samt spesielt kystnære områder bør ikke inkluderes i de forhåndsdefinerte områdene (TFO).**
- **Faggrunnet for forvaltningsplan for Lofoten/Barentshavet skal oppdateres i løpet av våren 2010. Det er uheldig dersom blokker i svært verdifulle områder samt andre miljøfølsomme og kystnære områder i Barentshavet inkluderes i forhåndsdefinerte områder for utlysning, før oppdateringen av faggrunnet er ferdigstilt.**

Vi viser til brev fra Miljøverndepartementet (MD) datert 10.12 2009, der MD ber om DN's miljøfaglige vurderinger av Olje og Energidepartementets (OED) forslag til nye områder for utlysning i TFO 2010. MD ber også om en vurdering av miljøforholdene i områdene som foreslås inkludert i TFO, med særlig vekt på miljøverdier som det må tas spesielt hensyn til ved eventuell virksomhet.

Bakgrunn:

Olje og energidepartementet har foreslått en utvidelse av TFO-området som omfatter deler av kvadrantene 7123, 7124, 7125, 7221 og 7222 i Barentshavet, og deler av kvadrantene 6201, 6202, 6203, 6204, 6305, 6306, 6405 og 6406 i Norskehavet. Forslaget omfatter ikke utvidelser av arealet i Nordsjøen.

Utvidelsene som foreslås i Barentshavet er til dels omfattende, og flere av de foreslåtte blokkene er kystnære, overlapper med særlig verdifulle områder og går helt inn mot sonene hvor det ikke skal igangsettes ny petroleumsvirksomhet (inntil 50 km fra kysten). I Norskehavet innebærer utvidelsen både blokker med lang avstand til land, blokker som overlapper med særlig verdifulle områder, samt blokker som er svært kystnære. DN har tidligere kommentert i TFO 2007 og TFO 2008, og senest i evalueringen av TFO-ordningen at særlig verdifulle områder ikke bør inkluderes i forhåndsdefinerte områder. Spesielt kystnære blokker, samt blokker med særskilte miljøutfordringer bør heller ikke inkluderes i de forhåndsdefinerte områdene. Det faktum at slike områder allerede er inkludert i de forhåndsdefinerte områdene, samt at nye kystnære og sensitive områder ønskes inkludert i de forhåndsdefinerte områdene var en av grunnene til at DN i høringsrunden av forslag til blokker for utlysning i TFO (2008), signaliserte behov for en evaluering av hvorvidt TFO-ordningen ivaretar miljøhensyn godt nok.

Full gjennomgang av ordningen ble varslet av daværende olje og energiminister februar 2008, og i november 2008 ble offentligheten invitert til å komme med synspunkter på ordningen. DN leverte høringskommentarer og konkluderte med at ordningen ikke ivaretar miljøhensyn i tilstrekkelig grad slik den praktiseres. Det ble ikke foretatt en utvidelse av det forhåndsdefinerte området ved utlysning av TFO 2009. Jf. Pressemelding fra OED datert 09.03.2009 i forbindelse med utlysning av tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO) 2009, stod det at TFO-evalueringen skulle pågå parallelt med TFO 2009. I en nyhetsmelding på OED sine hjemmesider 03.12.09 blir det varslet om at arbeidet med TFO 2010 starter. Det nevnes at innspillene fra den gjennomførte høringen av TFO-ordningen vil bli brakt inn i arbeidet med en stortingsmelding om petroleumsvirksomheten, som nå er i startfasen. Det står videre at TFO-ordningen videreføres i tråd med eksisterende praksis inntil petroleumsmeldingen behandles i Stortinget og at vurderingen av TFO-ordningen vil forelegges Stortinget i denne petroleumsmeldingen.

Etter at det ble varslet en evaluering av prosessen har det vært tildelt lisenser i TFO 2008, Olje og energidepartementet tar sikte på å tildele nye utvinningstillatelser i TFO 2009 i løpet av årsskiftet 2009/2010 (ref pressemelding fra OED av 16.09.2009). Nå skal forslag til nye områder for utlysning i TFO 2010 vurderes, uten at evalueringsprosessen er ferdigstilt.

DN mener det er kritikkverdig at ordningen videreføres ihht eksisterende praksis og at det foreslås utvidelser av områdene, siden evalueringen ikke er fullført.

DNs prinsipielle holdning er at TFO-arealet ikke bør utvides med nye blokker så lenge evalueringen av ordningen ikke er ferdigstilt. Vi er bekymret for at miljømessig utfordrende områder skal bli inkludert i TFO-ordningen, og dermed blir fastlåste mhp videre vurderinger i blant annet forvaltningsplanprosessene basert på ny kunnskap og nye erfaringer, da det legges vekt på at TFO-arealene skal vært forutsigbare for oljeindustrien. Et eksempel på dette er fra stortingsmelding nr. 37 (2008-2009) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Norskehavet (forvaltningsplan), hvor Sularevet ble opprettholdt som TFO-område, tiltross for at området er identifisert som et særlig verdifullt område på grunn av store korallforekomster, blant annet et av Norges største korallrev - Sularevet. Sularevet er et område hvor DN fra et miljøfaglig synspunkt mener det ikke burde vært tildelt konsesjoner.

I tillegg bør det nevnes at det nå pågår en oppdatering av det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen for Lofoten/Barentshavet som vil ferdigstilles i løpet av våren 2010. Det er uheldig dersom blokker i svært verdifulle områder samt andre miljø-sensitive områder inkluderes i forhåndsdefinerte områder for

utlysning før oppdateringen av faggrunnet for forvaltningsplan for Lofoten /Barentshavet er ferdigstilt.

Miljøforhold av betydning for de enkelte blokkene og miljøfaglig vurdering av blokkene:

I våre tidligere innspill til TFO-ordningen i forbindelse med evalueringsprosessen, kom vi med kommentarer til selve ordningen, samt forslag til noen forbedringspunkter for hvordan miljøhensyn kan ivaretas på en bedre måte.

DNs vurdering av TFO-ordningen:

- TFO-ordningen ivaretar ikke miljøhensyn i tilstrekkelig grad slik den praktiseres i dag.
- Ordningen praktiseres utover de opprinnelige intensjonene om hvilke områder som skulle omfattes av ordningen.
- Målsettingen med å gjøre tilgangen på arealer i modne områder enklere, øke aktiviteten i disse områdene, samt øke leting etter små ressurser må ikke omfatte områder som ansees som miljø sensitive.

Forslag til forbedringer for å ivareta miljøhensyn på en bedre måte:

- Miljøkriterier må inkluderes i prosessen for identifisering av områder som kan omfattes av ordningen.
- Særlig verdifulle områder med sårbarhet for påvirkning fra petroleumsvirksomhet må ikke omfattes av ordningen.
- Det må utarbeides miljøfaglige vurderinger av de foreslåtte modne områdene som underlag for utvelgelsesprosessen
- Nødvendig beslutningsgrunnlag (petroleumsfaglig og miljøfaglig) må tilgjengeliggjøres for miljø- og fiskerimyndighetene når de skal gjøre sine vurderinger av de foreslåtte områdene
- Nytt kunnskapsgrunnlag må hensyntas, også i områder som allerede er inkludert i TFO-arealet.

Blant annet konkluderte vi med at særlig verdifulle områder med sårbarhet for påvirkning fra petroleumsvirksomhet, eller områder som ansees som miljø sensitive ikke må omfattes av ordningen. I tillegg mener vi at kystnære blokker, hvor man kan forvente korte drivtider til land og sårbare miljøverdier, ikke bør inkluderes i de forhåndsdefinerte områdene. DN mener at i flere slike områder bør man ut fra et miljøfaglig ståsted være varsomme med petroleumsvirksomhet som sådan, og de bør i alle fall ikke inkluderes i de forhåndsdefinerte områdene. Våre vurderinger av foreslåtte blokker i det følgende er knyttet opp mot slike vurderinger.

Barentshavet:

Alle de foreslåtte blokkene i Barentshavet er lokalisert i områder hvor det i vår/sommer sesongen vil kunne forventes forekomster av loddelarver. De sydligste blokkene overlapper sannsynligvis med gyteområdene til loddene. Havforskningsinstituttet vil være den beste til å vurdere hvorvidt det bør knyttes boretidsgrensninger til enkelte av blokkene i perioder med loddeegg og –larver i områdene.

Blokkene 7221/12, 7222/10, 11 og 12:

Blokkene er lokalisert relativt langt fra land. Det kan forventes større andeler alkefugl i området deler av året. Bunnforholdene i området er ikke kartlagt, bortsett fra mulig kartlegging knyttet til eventuell tidligere petroleumsvirksomhet i deler av området.

Vurdering:

Ved eventuell utlysning av blokkene bør det stilles vilkår om kartlegging av havbunnen i forkant av petroleumsvirksomhet i områdene. Ut over dette har vi ingen spesielle innvendinger.

Blokkene 7123/1, 2, 3, 7124/1, 2, 3 og 7125/1:

Nærmeste avstand til land fra disse blokkene er om lag 67 km. Blokkene ligger innenfor et særlig verdifullt område (SVO) for sjøfugl (knyttet til store sjøfuglkolonier på blant annet Ingøy, Hjelmsøy og Gjesvær i hekkeperiodene) i det ytterste næringssøksområdet som er klassifisert som ”noe viktig” for koloniene. Bunnforholdene i området er ikke kartlagt, bortsett fra mulig kartlegging knyttet til eventuell tidligere petroleumsvirksomhet i deler av området.

Vurdering:

Blokkene ligger innenfor svært verdifulle områder for sjøfugl og bør ikke inkluderes i TFO. Eventuell utlysning av blokkene bør gjøres gjennom vanlige nummererte konsesjonsrunder, og det må stilles boretidsbegrensninger i hekke- og myteperioden for sjøfugl.

Deler av blokkene 7123/5, 6, 7, 7124/4, 5, 6 og 7125/4, 5, 6:

Blokkene ligger i sonen hvor det ikke er tillatt med leteboring i oljeførende lag i perioden 1. mars – 31. august av hensyn til de store sjøfuglkoloniene langs kysten. Blokkene ligger inntil sonen hvor det ikke skal igangsettes ny petroleumsvirksomhet. Blokkene ligger på det korteste 50 km fra land, og vurderes som svært kystnære. I de nærmeste kystområdene til blokkene ligger flere viktige fuglefjell (Gjesvær, Hjelmsøy og Ingøy), med store forekomster av sjøfugl med høy sårbarhet for olje. Området er identifisert som særlig verdifullt for sjøfugl (SVO) og blokkene ligger innenfor sonen klassifisert som ”viktig”. Gjesvær er også identifisert som et internasjonalt Spesielt Miljøfølsomt Område for oljeforurensning (SMO) for sjøfugl. Det er identifisert et Spesielt Miljøfølsomt Område (SMO) for oljeforurensning knyttet til kystsel på Sørøya. Bunnforholdene i området er ikke kartlagt, bortsett fra mulig kartlegging knyttet til eventuell tidligere petroleumsvirksomhet i deler av området.

Vurdering:

Blokkene ligger kystnært, innenfor særlig verdifulle områder for sjøfugl, og med kort avstand til store fuglekolonier langs kysten. DN mener at man ut i fra miljøfaglige vurderinger bør være varsom med petroleumsvirksomhet i dette området, og inkludering i TFO frarådes.

Norskehavet:

Blokkene 6405/4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 6406/10, 6201/7, 8, 9, 10, 11, 12 og 6202/7, 8, 9, 10, 11, 12:

Blokkene ligger med relativt lang avstand til land (omtrentlig 100 km på det korteste). Blokkene 6405/5, 6, 8, 9, 11, 12 og 6406/7 ligger innenfor området som er identifisert som særlig verdifullt knyttet til Eggakanten. Eggakanten er et høyproduktivt område, et viktig gyteområde for mange arter dyphavs fisk, samt et svært egnet leveområde for svamptamfunn og kaldtvannskoraller. Det er dokumentert en del korallrev og korallområder langs Eggakanten. Bunnforholdene på Eggakanten er imidlertid ikke kartlagte, slik at det kan være mange områder med sårbare og verdifulle arter som i dag ikke er kjent. I Blokk 6405/11 er det lokalisert et korallrev jf. Havforskningsinstituttets koralldata.

Vurdering:

Vi ønsker å påpeke viktigheten av at nye utvinningstillatelser kartlegger bunnforholdene før planlegging av aktivitet. Dersom det avdekkes spesielle forhold bør det stilles særskilte krav for å unngå påvirkning og skade.

Blokkene 6305/3, 6, 6306/1, 2, 4:

Blokkene ligger nærmere land, på det korteste 65 km fra kysten. De mest kystnære av blokkene ligger tett innpå identifiserte svært verdifulle områder for sjøfugl. Nærmeste land for disse blokkene er områdene Smøla, Hitra, Frøya og Froan, som alle er viktige områder for sjøfugl, samt at Froan er viktig for kystsel (se for øvrig nærmere omtale under resterende blokker i kvadrant 6306). Blokkene 6305/3, 6 og 6306/1, 4 overlapper med det særlig verdifulle området for Eggakanten (se omtale over). I tre av blokkene er det korallrev (et eller flere kjente), i tillegg til at korallområdet Storneset ligger innenfor grensene til blokk 6305/3. Bunnforholdene i området er ikke kartlagt, bortsett fra mulig kartlegging knyttet til eventuell tidligere petroleumsvirksomhet i deler av området.

Vurdering:

Det er avdekket en del korallrev og korallområder i området. Siden området ikke er kartlagt vil man kunne forvente at det er flere korallrev i området. Man har liten kunnskap om bunnforholdene i områdene, og blokkene frarådes inkludering i TFO. Inkludering i TFO vil sette endelige rammer for områdene i forhold til fremtidig petroleumsvirksomhet, noe man bør unngå i et område hvor man vil kunne forvente oppdagelser av nye korallstrukturer og evt. andre sårbare og verdifulle bunnhabitater.

Blokkene 6306/3, 5, 6, 7, 8, 9:

Enkelte av blokkene ligger kystnært (på det korteste ca. 40 km fra kysten), med viktige områder som Smøla, Frøya og Froan som nærmeste land. Disse blokkene bortsett fra den mest kystnære 6306/6 ble også foreslått utlyst i TFO 2008, og siden vi ikke mener forholdene har forandret seg vesentlig har vi klippet inn vurderingene fra høringsrunden den gang.

På grunn av kyststrømmen og relativt korte avstander til land (i forrige vurderingsrunde 60 km fra land, men korteste avstand til foreslåtte blokker i TFO 2010 er 40 km fra land) forventes dette området å være spesielt utsatt ved eventuelle uhellsslipp av olje. Smøla er et svært viktig hekkeområde for kystbundne arter, blant annet hekker sildemåke av den truede underarten *Larus f. fuscus* i området. Froan er et spesielt viktig kystområde med verneverdier av både internasjonal og nasjonal betydning. Froan består av flere verneområder (naturreservat, landskapsvern, dyrelivsfredning, Ramsar-område), og sentralt i verneformålene er bevaring av sjøfugl og kystsel og leveområdene for disse. Norsk institutt for naturforskning har gjennomført en kartlegging og overvåkning av verneområdene på Froan, og konkluderer med at dette er et viktig helårsområde for vannfugl og marine pattedyr. Området har betydning som hekkeområde blant annet for flere kystbundne dykkende fuglearter, samt nordlig sildemåke, som myteområde for flere arter, samt overvintringsområde for blant annet kystbundne dykkende arter og alkefugl (teist). Froan er av nasjonal betydning som yngleområde for kystselene havert og steinkobbe. Området har også en tett bestand av oter.

I de samme nevnte kyst- og havområdene (Smøla-Froan) foreligger det tilråding til tre nye marine verneområder; Froan – Sularevet (viktig transekt fra kyst til hav), Remman (spesielt gruntvannsområde) og Griphølen (åpent kystområde). Både Froan, Sularevet og Remman er identifisert som særlig verdifulle områder (SVO) i arbeidet med forvaltningsplan for Norskehavet. Frøyabanken utgjør et mindre gyteområde for sild, i tillegg vil man kunne forvente større konsentrasjoner av tidlige livsstadier av sild som driver nordover gjennom området ved de foreslåtte blokkene fra gyteområdene på Møre. Det er identifisert nasjonale SMO for flere sjøfuglarter på Smøla og i Froanområdet, samt nasjonal SMO for havert.

Utover dette er områdene ut til ca 65 km fra kysten identifisert som særlig verdifullt for sjøfugl.

Vurdering:

Det er tidligere frarådet å gis konsesjon for leteboring og produksjon i en tilgrensende blokk (6306/8) til de foreslåtte områdene, som resultat av en miljøevaluering foretatt av en arbeidsgruppe (opprettet av Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet i 2003) som skulle se på petroleumsaktivitet i kystnære områder. Blokkene 6306/3, 5, 7, 8 ble frarådet i høringen av foreslåtte områder i forbindelse med TFO 2008. Blokken 6306/9 ligger ytterligere kystnært. DN mener at man ut i fra miljøfaglige vurderinger bør være varsom med petroleumsvirksomhet i dette området, og inkludering av Blokkene 6306/3, 5, 6, 7, 8, 9 i TFO 2010 frarådes.

Blokkene 6203/7, 8, 9, 10, 11, 12:

Alle blokkene ligger innenfor områder identifisert som særlig verdifulle for sjøfugl. Blokkene ligger i sonene klassifisert som noe viktige og viktige for sjøfugl. Enkelte av blokkene ligger kystnært (korteste avstand i overkant av 50 km fra kysten). Blokkene ligger rett sørvest for Mørebankene, som er et viktig gyteområde for sild. Så vidt vi kjenner til er ikke havbunnen i området kartlagt.

Vurdering:

Blokkene ligger innenfor svært verdifulle områder for sjøfugl og bør ikke inkluderes i TFO. Eventuell utlysning av blokkene 6203/ 7, 8 og 10 bør gjøres gjennom vanlige nummererte konsesjonsrunder, og det må stilles boretidsbegrensninger i hekkeperioden for sjøfugl, samt vilkår om kartlegging av havbunnen i forkant av eventuell petroleumsvirksomhet i blokkene. Det bør også diskuteres med Havforskningsinstituttet om det er behov for boretidsbegrensninger knyttet til gyteperiodene for sild for enkelte av disse blokkene. Blokkene 6203/ 9, 11, 12 frarådes inkludert i TFO, også grunnet kort avstand til land, og muligheter for å påvirke viktige kystområder for sjøfugl gitt et uhellsslipp av olje.

Blokkene 6204/7, 8, 10, 11:

Blokkene ligger svært kystnært (fra 65 – 20 km fra kysten), med områdene Stad – Runde som nærmeste land. Blokkene ligger innenfor områder identifisert som særlig verdifulle for sjøfugl. Blokkene ligger i sonene klassifisert som svært viktige og viktige for sjøfugl. Blokkene ligger rett sørvest for Mørebankene, som er et viktig gyteområde for sild. Så vidt vi kjenner til er havbunnen i området ikke kartlagt.

Vurdering:

Blokkene ligger svært kystnært, innenfor svært verdifulle områder for sjøfugl, og med kort avstand til viktige sjøfuglområder langs kysten, blant annet fugle fjellene på Runde. I tillegg ligger områdene rett sør for sildegyteområdene på Mørebanken, slik at eventuelt uhellsslipp av olje sannsynligvis vil drive med kyststrømmen rett inn i gyteområdene. DN mener at man ut i fra miljøfaglige vurderinger bør være varsom med petroleumsvirksomhet i dette området, og inkludering i TFO frarådes.

Med hilsen

Direktoratet for naturforvaltning

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

Janne Sollie
Direktør

Yngve Svarte
Direktør for artsforvaltningsavdelingen

Kopi: Statens forurensningstilsyn
Norsk polarinstitutt